

Catedra de istoria medicinei și farmaciei
(cond.: prof. dr. I. Spielmann, doctor-docent) a I.M.F. Tirgu Mureș

GUSZTÁV GENERSIICH (1865—1921)

dr. I. Orbán

În anul 1921, cu 50 de ani în urmă, a murit profesorul G. *Genersich*, pionier al pediatriei în Transilvania, unul din primii organizatori în domeniul puericulturii din țara noastră.

Viața și activitatea lui *Genersich* e puțin cunoscută chiar și printre pediatrii noștri; de aceea abordarea activității sale — fără să avem pretenția de a fi exhaustivi — este pe deplin justificată.

Genersich Gusztáv s-a născut la Lőcse în anul 1865, oraș în care frecventează și școala elementară și medie, cu excelente rezultate.

În anul 1883 se înscrie la Facultatea de medicină a Universității din Cluj. Terminându-și studiile în mod strălucit, în anul 1888 este promovat doctor în medicină. Peste un an depune examenul de medic operator, devenind în același an

asistent la Clinica medicală condusă de prof. Zsigmond *Purjesz*, unde a lucrat încă din anii studenției. Rămâne la această instituție timp de 7 ani, pînă în anul 1896.

Înainte de numirea sa ca titular, a căutat prin călătorii în străinătate să-și perfecționeze cunoștințele în domeniul pediatriei. Cum a arătat Fülöp *Leitner* (1), asistentul său de mai tîrziu „abia a existat clinică sau spital de copii, instituție de ocrotire a copilului mai cunoscută, care să nu fi fost vizitate de *Genersich* chiar din anii de tinerete”. Astfel, în vara anului 1890 activează la Spitalul Sfînta Ana din Viena, de sub conducerea prof. *Wiederhofer*, în vara anului 1891 cu ajutorul unei burse de stat vizitează clinicile de copii și instituțiile de puericultură din Gratz, München, Leipzig, Berlin și Praga. Timp de un an, 1893—94 se află cu o bursă în străinătate. Frecventează peste tot instituții de puericultură și pediatrie. Lucrează la Viena alături de *Wiederhofer*, *Monti* și *Kassovitz*, la Berlin lingă *Henoch* și *Baginsky*, la Copenhaga lingă *Hirschprung*, la Viena la *Heubner*, la Praga lingă *Epstein* și *Ganghofner* somități cunoscute ale medicinei timpului său. Ajunge și la Paris, vizitează și clinicile de copii din Breslau, Würzburg, Heidelberg, Strassburg și Hamburg.

Întors în țară, lucrează din nou la Clinica profesorului *Purjesz*, care îi pune la dispoziție în scopul asistenței pediatrice, un spațiu redus, dar independent. Aici va căuta *Genersich* să-și pună în practică concepțiile cu privire la pediatrie. Amenajează o ambulanță, caută colaboratori, dar în perioada dată foarte puțini doctoranzi sînt atrași de pediatrie.

Instituția condusă de *Genersich* își dovedește utilitatea de la bun început. Consultă zilnic 30—40 de copii bolnavi. Își consacră toată energia acestei cauze, propunîndu-și ca obiectiv suprem, ca pediatria să devină o catedră universitară de sine stătătoare și totodată să fie amenajat un spital de copii.

Peste cîțiva ani — în 1901 — forurile de învățămînt superior recunosc și ele necesitatea unei catedre de pediatrie independente. Titularul acestei discipline a fost numit doctorul *Genersich* Gusztáv. Încă anterior acestui fapt, în anul 1896, este promovat pe baza activității sale profesionale și științifice meritorii docent la Facultatea de medicină.

În primii ani studiul pediatriei este pur teoretic, reducîndu-se la prelegeri. Deși actele oficiale vorbesc din 1905 de un „Institut de pediatrie”, în realitate acesta are un spațiu foarte redus, un instrumentar rudimentar. Pînă la înființarea Clinicii de copii independente (1917), *Genersich* Gusztáv își ține prelegerile la policlinica de copii. Materialul său didactic este furnizat în parte de consultațiile policlinice conduse de dînsul, parte de bolnavii azilului de copii. (Ca și în alte țări ale Europei, pediatria clinică a fost inițiată și dezvoltată și la noi în azilul de copii).

Activitatea literar-științifică a lui *Genersich* Gusztáv, în bună parte axată pe probleme de pediatrie, are un caracter pronunțat practic. Nu putem intra în analiza amănunțită a valoroasei sale activități științifice. Amintim doar că *Genersich* Gusztáv abordează într-un mod original problema incubajiei și a izolării bolilor infecțioase. În lucrările sale privind această problemă (2) militează pentru ideea că, în scopul ocrotirii sănătății trebuie să fie mobilizată toată populația.

Într-o conferință ținută la Zaláu despre importanța creșelor, *Genersich* Gusztáv arată între altele, că femeile din Cluj-Mănăștur plătesc pentru su-

(1) *Leitner* Fülöp: Prof. dr. *Genersich* Gusztáv, Erdélyi Orvosi Lap, 1921, nr. 14—15.

(2) *Genersich* G.: Az elkülönítés fontossága a fertőző bántalmak elleni küzdelemben. Orvosok Lapja (Budapest), 1914, nr. 5—7.

pravegherea copiilor zilnic 20 de crițari unor bătrâne, în timp ce la Azilul de copii pentru suma de 5—6 crițari același lucru s-ar putea realiza într-un mod mult mai adecvat.

În ultimii ani ai vieții a fost preocupat de o seamă de probleme științifice deosebit de actuale, printre care problema tuberculozei sugarului, spasmodia, inoculările preventive de ser în pojar etc. *Genersich* își fixase ca obiectiv elaborarea unei lucrări sintetice de pediatrie, dar moartea sa prematură, nu i-a permis să ducă la îndeplinire acest plan.

Alături de activitatea sa literar-științifică multilaterală, *Genersich* Gusztáv a lucrat cu mult elan și pe mai departe în domeniul puericulturii, reclamând abordarea socială a acestei probleme.

În decurs de câțiva ani a scris o seamă de lucrări din tematica puericulturii.

Deosebit de emoționant și instructiv, sub acest aspect, este un articol al său „La moartea copilului meu“ (3). Nu scriu aceste rânduri pentru mine, ci inspirat de inima mea îndurerată pentru marele public. O scriu din iubire pentru copii, sentiment care m-a condus nu numai să fondez o familie, dar care m-a îndemnat mult ca în munca mea să mă delic cu tot devotamentul, cauzei îngrijirii și vindecării copiilor — scrie el, apoi își expune concepțiile cu privire la lupta contra bolilor infecțioase. După părerea sa această acțiune nu poate avea succes decît în cazul dacă „după ce boala a decurs, germeii acesteia vor fi distruși prin dezinfecție“. Reclamă în acest scop fondarea unui institut de dezinfecție bine amenajat, conștiincios condus, lucrînd cu precizie. După ce arată că în acest sens nu s-a întreprins nimic în ciuda faptului că „comisia sanitară legală a elaborat încă din 1901 toate planurile și pregătirile“, își termină articolul astfel: „Statul a inițiat chiar acum la Cluj acțiunea de salvare a copiilor mici, însărcinîndu-mă pe mine cu conducerea acesteia“.

„Cît de precare sint puterile mele o atestă faptul, că deși țin altora conferințe cum să-și aperse copiii de bolile infecțioase, nu am putut salva propriul meu copil. Sint adinc mihnit și stau pe gînduri, voi fi oare în stare să conduc cu succes marea acțiune de salvare a copiilor din Cluj și din județ, mai ales dacă autoritățile noastre vor fi și pe mai departe așa de indiferente față de destinul copiilor“. „Pînă acum — continua el — am luptat pentru binele public, nefiind interesat personal, de acum înainte memoria scumpului meu copil, îmi va da un imbold pînă ce-mi voi atinge scopurile.“

Aceste „scopuri“ au fost izolarea bolnavilor infecțioși la domiciliu, iar dacă acest lucru nu este posibil, la spitale. Amenajarea unor spitale confortabile pentru copii, mai ales pentru cazurile de boli infecțioase, instituții de dezinfecție pentru distrugerea germeniilor patogeni, bine amenajate, conștiincios conduse, punctual și ireproșabil organizate.

De la numirea sa ca profesor a lucrat atît de intens încît — așa cum însuși se exprimă — „a dus această muncă distrugîndu-se din punct de vedere fizic“. Moartea sa prematură se datorează probabil aceluiași fapt.

Sosit la redacție: 4 octombrie 1971.

(3) *Genersich G.*: Kisfiam halálára. Magyar Polgár, 1903, nr. 278.